

УДК: 616.314-002-036.8

В.І. Струк, Д.В. Тамазликер, О.В. Митченко

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ У ЖИТЕЛІВ МІСТА ЧЕРНІВЦІ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Актуальність проблеми зумовлена значним поширенням каріозних ушкоджень зубів, що пов'язано з невчасним зверненням пацієнтів до стоматологічних установ для санації ротової порожнини [3]. Лікарі-стоматологи завжди прагнули не тільки досягти досконалості у відновленні природного зовнішнього вигляду зубів, а й мінімізувати ймовірність повторної заміни реставрації [1, 2, 4]. За статистичними даними дослідників, частота звернень пацієнтів із захворюванням твердих тканин зубів займає перше місце серед стоматологічних хвороб і складає від 75% до 90% [1]. Останніми роками в стоматології почав досить бурхливо розвиватися напрям художньої реставрації зубів, про що свідчать вимоги до естетики, які з кожним роком підвищуються. Пацієнти вже вимагають, щоб відновлена коронкова частина зуба була схожа на природні зуби і щоб відновлену частину твердих тканин зуба неможливо було відрізнити від природних тканин зубів. У наш час білосніжні зуби стають запорукою частини іміджу сучасної людини. Але оскільки не всі пацієнти мають від природи гарні зуби, кількість звернень до лікаря-стоматолога з проханням відновити форму і колір зубів постійно зростає. Практично всі фірми-виробники стоматологічної продукції нині пропонують широкий асортимент різних за своїми фізико-хімічними властивостями відновлювальних матеріалів [5,6]. Найширше для реставрації зубів використовують композитні матеріали і склоіономерні цементи - традиційні та модифіковані. Останні десятиріччя повсюдного використання композитів поряд із потужною силою адгезії, міцністю й естетичністю виявили низку проблем, пов'язаних із полімеризаційною усадкою, відсутністю антибактеріальних властивостей, деградацією органічної матриці під дією мікроорганізмів порожнини рота, зміщенням спектра мікробів зубного нальоту в бік анаеробів [5]. Фотокомпозити мають коефіцієнт термічного розширення (КТР) $\approx 28 \text{ ppm}/^\circ\text{C}$, що практично у 2 рази перевищує КТР емалі та в 3 рази - дентину [6]. Усі ці негативні моменти призводять до появи крайової проникності, фарбування, розвитку вторинного карієсу і як наслідок - до заміни реставрації. Усе це спонукає до вибору сучасних пломбувальних матеріалів, які відповідають не тільки функціональним, а і естетичним вимогам. Однак однією з причин недовговічного функціонування реставрацій у порожнині рота є вибір пломбувального матеріалу без урахування

особливостей клінічних умов - локалізації порожнин, їхніх розмірів, ступеня механічного навантаження пломби та етіології виникнення дефектів. Усе це значно розширило показання до застосування відновлення дефектів твердих тканин зубів.

Мета дослідження - проаналізувати динаміку захворюваності твердих тканин зубів у жителів Чернівців.

Матеріали та методи дослідження

Для досягнення поставленої мети ми провели статистичне дослідження з використанням річних звітів міської й обласної стоматологічних поліклінік Чернівецької області, які були представлені до статистичного відділу Чернівецької обласної клінічної стоматологічної поліклініки за 5 років: з 2007 по 2011.

Ураховували кількість відвідувачів за кожний рік і всього за 5 років, а також кількість пролікованих зубів із приводу каріозних ушкоджень та лікування зубів із приводу ускладненого карієсу. Дані використовували у вигляді абсолютних величин, а також у вигляді відсотків від базового року (2007 р.)

Для обробки даних застосовували стандартні методи математичної статистики. Алгоритми виврені за монографією [7].

Матеріали дослідження обробляли на персональному комп'ютері «IBM Pentium» у середовищі ОС «Windows XP» за допомогою програми «Microsoft Excel 2003», а також спеціально розроблених програм (СП «Delphi»).

Результати досліджень та їх обговорення

Результати зведених статистичних даних наведені в табл.1. Вони показують, що загальна кількість відвідувачів повільно збільшувалася: у 2007 р. - 722206 пацієнтів, у 2011 р. - 820917. Туж саму тенденцію ми помітили стосовно первинних пацієнтів: у 2007 р. їх кількість становила 398493, а у 2011 р. - 449054. Усі ці дані вказують на те, що кількість пролікованих зубів із кожним роком збільшується, відповідно до того, як змінюється кількість пролікованих пацієнтів із приводу ускладненого карієсу. Уже у 2011 р. вона становила 229741, що на 23463 більше, ніж у 2007. Кількість пацієнтів, які звернулися з приводу неускладненого карієсу, практично не змінилася, проте наявна тенденція до збільшення.

Слід підкреслити сильний зворотний зв'язок часового періоду (року) із кількістю відвідувачів, кількістю запломбованих зубів (усього) та з приводу пульпіту в перше відвідування, кількістю ви-

далених зубів як усього, так і з приводу ускладненого карієсу.

Водночас кількість операцій із приводу запальних процесів має сильний прямий кореляційний зв'язок із періодом часу, що вказує на збільшення

кількості операцій із приводу гострих запальних процесів, а отже, кількості тяжких ускладнень. Загальна кількість запломбованих із приводу періодонтиту зубів корелює прямо пропорційно з кількістю виконаних операцій.

Таблиця 1
Динаміка захворюваності твердих тканин зубів у жителів м. Чернівці

Роки	Кількість пролікованих пацієнтів									
	звернення з приводу неускладненого карієсу		звернення з приводу ускладненого карієсу		Первинні звернення		Усього ролікованих зубів із приводу карієсу		усього звернень по терапевтичну допомогу	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
2007	397232	18,58	206278	18,42	398493	18,74	543245	18,52	722206	18,64
2008	417713	19,54	221451	19,77	397090	18,67	576463	19,65	740063	19,10
2009	432467	20,23	235353	21,01	434340	20,42	592413	20,20	784220	20,24
2010	447115	20,91	227316	20,29	447810	21,06	610489	20,81	806458	20,82
2011	443568	20,74	229741	20,51	449054	21,11	610824	20,82	820917	21,20
Усього	2138095		1120139		2126787		2933434		3873864	

Висновки

За результатами епідеміологічного обстеження статистичних даних ми дійшли висновку, що в пацієнтів з ушкодженням твердих тканин зубів карієсом відіграють роль місцеві причини, системні та соціальні фактори.

Зважаючи на літературні джерела, які вказують на ураження твердих тканин зуба різних верств населення, що належать до різноманітних соціальних і професійних груп, ураховуючи екологічну ситуацію та загальносоматичні хвороби, можна зробити висновок, що поширеність захворювання тканин зубів вивчена досить добре і має помітну тенденцію до зростання. Характерно те, що збільшується кількість пацієнтів досить молодого віку, які мають дефекти твердих тканин зубів.

За даними статистичного відділу Чернівецької обласної клінічної стоматологічної поліклініки, слід зазначити, що загальна кількість відвідувачів за вивчений період досить суттєво збільшується та має тенденцію до зростання. Те ж саме стосується вторинних пацієнтів, які зверталися по стоматологічну допомогу щодо вже пролікованих зубів із приводу ускладненого карієсу.

Література

1. Борисенко А.В. Композитное пломбирование и облицовочные материалы в стоматологии /А.В. Борисенко. – К.: Книга плюс, 2001.– 195 с.

2. Зменшення кінцевої деформації композитних матеріалів внаслідок відстроченої імпульсної полімеризації / І. Бійонг, Л. Фенг, Я. Вонг [та ін.] // Новини стоматології. – 2000. – № 2. – С. 40-41.

3. Лобовкина Л.А. Опыт применения нового наногибридного композитного материала «Грандио» в клинике терапевтической стоматологии / Л.А. Лобовкина //Новое в стоматологии. – 2008. – № 3. – С. 3-9.

4. Макеева И.М. Отдаленные результаты восстановления фронтальных зубов композитными материалами светового отверждения / И.М. Макеева, Г.Н. Шелеметьева, А.Ю. Туркина // Стоматолог. – 2003. – № 1. – С.17-19.

5. Ремизов С.М. Микромеханические характеристики реставрационных стоматологических материалов, эмали и дентина зубов человека / С.М. Ремизов, В.Н. Скворцов // Стоматология. – 2001. – № 4. – С. 28-32.

6. Сравнительная характеристика ультраструктуры зоны контакта твердых тканей боковых зубов с фотополимерными реставрациями, выполненными различными методиками / Л.М. Карпец, В.Ф. Куцевляк, Л.Ф. Суходуб [и др.] // Современная стоматология. – 2005. – № 4. – С. 14-16.

7. Опря А.Т. Статистика / А.Т. Опря. - Київ: ЦНЛ, 2005. - 472 с.

**Стаття надійшла
14.05.2013 р.**

Резюме

Об'єктом дослідження була динаміка звернення по стоматологічну допомогу пацієнтів із Чернівців. Ураховували пацієнтів, які зверталися по допомогу в спеціалізовані стоматологічні поліклініки та стоматологічні кабінети в них. Для обробки даних застосовували стандартні методи математичної статистики. Загальна кількість відвідувачів і кількість запломбованих зубів за вивчений період помітно збільшувалася. Водночас кількість виконаних лікувальних маніпуляцій у первинних пацієнтів за 2007 - 2011 рр. помітно збільшилася. Отже, карієс і його ускладнення в найближчому майбутньому залишатимуться актуальною проблемою, зростатиме кількість необхідних оперативних втручань із приводу їх лікування.

Ключові слова: карієс, лікування карієсу, статистичні дані.

Резюме

Объектом исследования была динамика обращения пациентов города Черновцы за стоматологической помощью. Учитывались больные, которые обращались за помощью в специализированные стоматологические поликлиники. Для обработки данных применяли стандартные методы математической статистики. Общее количество посетителей и количество запломбированных зубов за изученный период заметно увеличивались. В то же время, количество выполненных лечебных манипуляций у первичных пациентов за 2007-2011 гг. заметно увеличилось. Следовательно, кариес и его осложнения в ближайшем будущем будут оставаться актуальной проблемой, будет увеличиваться количество необходимых оперативных вмешательств по поводу лечения кариеса и его осложнений.

Ключевые слова: кариес, лечение кариеса, статистические данные.

Summary

The object of the study is the dynamics of patients who need in dental care in Chernivtsi. We took into account patients who address for help in specialized dental clinic. The standard statistical methods have been used for data processing. The total number of visitors and the number of filled teeth significantly increased per studied period. At the same time, the number of completed primary therapeutic manipulations in patients during the period from 2007 to 2011, increased markedly. Consequently, dental caries and its complications will remain an actual issue and the number of required surgeries for the treatment of caries and its complications will increase.

Key words: tooth decay, tooth decay treatment, statistical data.